

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів дисертації Кустова Віталія Петровича «Інформаційне забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів» поданої на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань 07 «Управління та адміністрування» зі спеціальності 073 «Менеджмент»

Актуальність теми досліджень і отриманих результатів. На даний час, функціонування бірж в країнах з розвинутою ринковою економікою має дуже велике значення, здійснюючи основоположні функції для економіки. Зокрема, підтримку вільного та прозорого ціноутворення, забезпечення страхування цінкових ризиків, прогнозування та планування діяльності, трансферт товарних і фінансових потоків, підтримку умов для успішного функціонування бізнесу та сприяння стабілізації та розвитку економіки в цілому. Варто зазначити, що біржове ціноутворення є доволі мобільним та гнучким, враховуючи сезонність, ситуацію на конкретному біржовому ринку та час. Для врахування зазначених чинників є необхідною повна та достовірна цінова інформація.

Повністю погоджуємося з автором дисертаційного дослідження, що «неврегульованість інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів виступає одним з факторів, що гальмують розвиток біржового ринку»

Тож, визначення та обґрунтування напрямів вдосконалення інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів є актуальним та має практичне значення для учасників біржового процесу.

Дисертаційна робота виконувалась відповідно до тематики наукових досліджень: кафедри маркетингу, підприємництва і організації Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва за темою: «Науково-методологічне забезпечення підприємницької, маркетингової, логістичної діяльності агропродуктового комплексу та розвитку земельних відносин на інноваційно-інвестиційних засадах (державний реєстраційний

номер 0116U000001), у межах якої автором теоретично обґрунтовано підходи до інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів; кафедри економіки та міжнародних відносин Полтавської державної аграрної академії за науково-дослідною темою «Розробити наукові напрямки організаційного, економічного, фінансового і соціального розвитку, управління та регулювання в агропромисловому комплексі на галузевому рівні та в організаційно-правових формах ринкового господарювання» (державний реєстраційний номер 0111U002780).

Наукова новизна одержаних результатів. До основних результатів дослідження, що відображають наукову новизну, розкривають зміст дисертації й винесені на захист, належать такі:

вперше:

– запропоновано механізм для підвищення ліквідності українських бірж через надання маркет мейкерам механізму безризикового хеджування, зокрема Last look, як механізм електронної торгівлі, дозволяє маркет мейкерам (постачальникам ліквідності (LP): 1) здійснювати контроль за торговельними ризиками перевіряючи ризик ордеру, що отримується від клієнта, на предмет актуальності ціни; 2) ще раз оцінити вигоду в доцільність виконання ордеру, виставленого трейдером безпосередньо перед його виконанням;

удосконалено:

– структуру категоріального апарату інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів, що, на відміну від інших підходів, включає: 1) інформаційне забезпечення, що передбачає застосування сучасних технологій біржової торгівлі (електронну біржу; інтернет-трейдинг; систему електронної пошти ВІТ eTrade Mail); 2) систему управління, яка реалізується через функції: планування в тому числі й прогнозування, організацію, мотивацію і контроль; 3) ціноутворення як процес становлення біржових цін на біржові товари; 4) біржові товари, які умовно поділяються на три групи: сільськогосподарська сировина, лісові товари і продукти переробки; промислова сировина; фінансові інструменти;

– визначення дефініції «інформаційне забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів», яке пропонується розглядати, як: по-перше, сукупність дій зі збору даних, їх систематизації та обробки інформації, необхідної для встановлення оптимальної ціни на біржові товари; по-друге, зберігання, накопичення, пошук і передача достовірної інформації про ціни біржових товарів в зазначене місце та із визначеною періодичністю за допомогою технічних і програмних засобів у межах компетенцій зацікавленим особам;

– науково-методичні підходи щодо основних протоколів передачі між біржею та її інституційними учасниками, що, на відміну від існуючих підходів, передбачають використання Fix і Fast протоколів даних, зокрема маркет мейкерам потрібно давати FAST (стандартизований протокол обміну ринковою інформацією);

– підхід до науково-методичного обґрунтування щодо застосування такого інструменту як контроль Fillratio для задоволення інтересів трейдерів, який, на відміну від відомих раніше, враховує те, що біржа може варіювати Fillratio в діапазоні, що влаштовуватиме більшість трейдерів і маркет мейкерів та дозволить досягти балансу між якістю (з точки зору Fillratio) і кількості (з точки зору обсягу котирувань) ліквідності, що поставляється на біржу;

набули подальшого розвитку:

– класифікація біржових товарів, яка, на відміну від існуючих, включає такі класифікаційні ознаки: предметну спеціалізацію, функціональне призначення, виробничий склад, групи, класову структуру, найменування продукції або товарів, гатунки або інші якісні параметрами товару, залежно від характеру біржових угод;

– концептуальна модель інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів для прогнозування біржових цін на середньо- і довгостроковий періоди, що залежить від багатьох чинників і включає використання значного обсягу різнобічної інформації, яка, на відміну від існуючих підходів, базується на складових: 1) інформаційних ресурсів

(обліковій, довідниково-аналітичній, звітно-статистичній, фінансово-економічній, нормативно-правовій і технічній інформації); 2) аналізі (фундаментальному, атрибутивному, фінансово-економічному, логістичному, технічному, порівняльному і стратегічному); 3) ціновому моніторингу (зборі даних про динаміку цін; обробці і систематизації даних; аналізі даних, висновках і пропозиціях; поширенні поточної інформації про рівень цін); 4) комп'ютеризації (інформаційних технологіях, програмному і технічному забезпеченні, автоматизованих системах управлінні біржами); 25

– концептуальна модель збалансованого розвитку інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів, яка, на відміну від інших, включає: по-перше, підходи (організаційний, локальний, системний (комплексний), функціональний, маркетинговий, процесний, результуючий); по-друге, принципи (системності, стандартизації, сумісності, безпеки даних, ефективності, надійності, пристосування, розвитку (відкритості), продуктивності);

– концептуальна модель логістичної системи біржової діяльності суб'єктів господарювання, яка на відміну від існуючих включає: 1) логістичний ланцюг: продавець – біржа – покупець, в якому продавець хоче отримати найвищу ціну (пропозиція), в свою чергу, покупець – найнижчу (попит), а завданням біржі є врегулювання цін для всіх сторін; 2) управління та оптимізація матеріального (товарного) потоку (узагальнює процеси постійного переміщення біржових активів) і супутніх йому потоків: інформаційних, фінансових, сервісних (потоки послуг) та ін.; 3) біржовий процес, який складається із трьох послідовних операцій: підготовки біржових торгів; їх проведення (збори, сесії); реєстрації і оформлення угод на біржі; 4) відповідну інфраструктуру (комплекс бірж, брокерських контор, складів та інших матеріальних елементів ринку), що забезпечує здійснення біржових операцій, облік їх результатів, страхові операції та дотримання встановлених правил; 5) критерії ефективності (отримання рівноважної ціни у результаті оптимального співвідношення рівнів попиту і пропозиції); 6) показник

функціонування (тривалість логістичного циклу в просторі та часі, необхідних для оформлення замовлення на доставку біржових товарів). Мета концептуальної моделі полягає в оптимальній організації руху структурованих логістичних потоків з мінімальними витратами у просторі та часі, а до властивостей відносяться: керованість; цілеспрямованість; наявність органу управління; варіативність поведінки; наявність інформаційних комунікацій (як у самій системі, так і між логістичною системою та зовнішнім середовищем); здатність взаємодіяти із зовнішнім середовищем.

Особистий внесок здобувачів. Дисертаційна робота є завершеною, самостійною науковою працею, в якій розв'язано важливе наукове завдання щодо управління інноваційно-інвестиційним забезпеченням розвитку підприємств аграрного сектору. Наведені в дисертаційній роботі наукові положення, висновки та пропозиції належать особисто автору та є його науковим доробком. З опублікованих у співавторстві наукових праць у дисертаційній роботі використані лише ті положення, які є результатом власних досліджень.

Ступінь достовірності результатів дослідження. Наукові положення, висновки та рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, є обґрунтованими і достовірними, що забезпечують коректною постановкою завдань і адекватністю методів дослідження, використанням досягнень вітчизняної та зарубіжної економічної науки та значного масиву економіко-статистичної інформації, а такої апробацією результаті дисертаційного дослідження на міжнародних науково-практичних конференціях, публікацією основних наукових добутоків у фахових виданнях, впровадженням результатів досліджень у виробничий та навчальний процеси.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що напрацьовані теоретичні узагальнення, методичні розробки, положення і пропозиції, отримані автором з питань інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів являють собою внесок у загальну теорію розвитку біржової діяльності та рекомендації щодо

підвищення ліквідності українських бірж.

Прикладні аспекти підтверджуються практичним застосуванням окремих результатів дисертаційного дослідження, а саме: рекомендації щодо структури категоріального апарату інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів використовуються Департаментом агропромислового розвитку Полтавської обласної військової адміністрації (довідка № 03.2 – 06/33 від 03.05.2022 р.); наукові розробки та окремі рекомендації щодо основних протоколів передачі між біржею та її інституційними учасниками, що передбачають використання Fix і Fast протоколів даних, зокрема маркет мейкерам потрібно давати FAST (стандартизований протокол обміну ринковою інформацією) прийняті до впровадження відділом інновацій та розвитку Полтавської Торгово-промислової палати (довідка № 24.14-02/208 від 01.04.2021 р.); пропозиції щодо концептуальної моделі інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів для прогнозування біржових цін на середньо- і довгостроковий періоди знайшли практичне застосування у діяльності Полтавської районної ради (довідка № 156 від 18.05.2022 р.); пропозиції щодо застосовування інструменту контроль Fillratio для задоволення інтересів трейдерів використовуються Аграрною біржею (довідка № 148 від 05.05.2022 р.); результати досліджень впроваджені в діяльність ТОВ «Облагрпостач» м. Полтава, зокрема механізм збільшення ліквідності українських бірж через надання маркет мейкерам механізму безризикового хеджування, зокрема Last look (механізм електронної торгівлі) (довідка № 13 від 18.02.2022 р.).

Результати дисертаційного дослідження впроваджено: до освітнього процесу Національного університету «Києво-Могилянська академія» (довідка № 8/12 від 01.02.2021 р.); у навчальний процес Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва при викладанні дисциплін: «Організація біржової діяльності», «Біржове посередництво та брокеридж», «Біржовий ринок», «Організація підприємницької та біржової діяльності»,

«Маркетингове ціноутворення» (довідка № 01-24/1136 від 02.09.2021 р.); дослідження з розвитку інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів опубліковані в частині «Інноваційні підходи і методичні інструменти розвитку територій в умовах посткризового відновлення» в рамках наукового міжнародного проекту за напрямом «Стратегії сталого розвитку територій в умовах посткризового відновлення» (довідка № 8/12 від 01.02.2021 р. видана Національним університетом «Києво-Могилянська академія»).

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях.

За результатами наукового дослідження опубліковано 23 наукові праці, серед яких: 2 монографії; 6 статей у наукових фахових виданнях (з них 1 стаття у періодичному науковому виданні держави, яка входить до ОЕСР; 5 статей у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз даних); 14 тез доповідей у збірниках матеріалів конференцій і форуму; в інших виданнях – 1. Загальний обсяг публікацій становить 7.35 ум. друк. арк., з яких автору належить 6.55 ум. друк. арк.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографії

1. Кустов В.П. Розвиток інформаційного забезпечення управління процесом ціноутворення біржових товарів. *Стратегії сталого розвитку територій в умовах посткризового відновлення*: міжнародна колективна монографія; під заг. ред. В.В. Храпкіної, В.А. Устименко. К.: Інтерсервіс, 2021. С. 143 – 151.

2. Кустов В.П. Засоби автоматизації в біржовій діяльності. *Наукове забезпечення соціально-економічних і управлінських засад розвитку, правового регулювання, провайдингу екоінновацій та енергоефективних технологій в умовах глобалізації в аграрній і суміжних сферах*: колективна монографія; за ред. Ю.В. Самойлик. Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2021. С. 132 – 141.

Стаття в науковому періодичному виданні держави, яка входить до ОЕСР, закордонному виданні

3. Boldyrieva L.M., Kustov V.P. Pricing on low-liquidity exchanges problems and solutions. *Economics & Education*. 2021. Vol. 6. Issue 3. P. 18 – 22 (включено до: Crossref, Ulrichsweb, ResearchBib, Google Scholar, InfoBase Index, Index Copernicus, Open Academic Journals Index (OAJI), International Scientific Indexing (ISI), Directory of Research Journals Indexing (DRJI). (Внесок автора: досліджено технологію постачання ф'ючерсу; виокремлено схеми застосування ф'ючерсних інструментів на елеваторах; запропоновано використовувати маркет мейкерів для забезпечення безперервного потоку ліквідності біржі; доведено, що одним із методів рішення проблем ризику маркет мейкера є система Last Look, а основними протоколами передачі даних між біржею та її інституціональними учасниками можуть бути Fix и Fast протоколи даних).

Статті в наукових виданнях України, а також у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз даних

4. Кустов В.П. Теоретико-практичні підходи до управління торгівлею біржовими товарами. *Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 4. Т. 2. С. 107 – 114 (включено до Index Copernicus).

5. Кустов В.П. Сучасні інформаційні технології як стратегічні ресурси біржової діяльності в умовах діджиталізації. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. № 34. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1110/1067> (включено до: Vernadsky National Library, Google Scholar, Index Copernicus, CiteFactor, Eurasian Scientific Journal Index (ESJI), Scientific Indexing Services (SIS).

6. Кустов В.П. Організаційний механізм безризикового хеджування як фактор підвищення ліквідності українських бірж. 2021. С.

7. Kustov V.P. Analysis of Information Support For Exchange Commodities Pricing Management. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2022. Т. 27. Вип. 1 (91). С. 6 – 12 (включено до Index Copernicus).

Стаття в науковому періодичному виданні держави, яка входить до ОЕСР, закордонному виданні

3. Boldyrieva L.M., Kustov V.P. Pricing on low-liquidity exchanges problems and solutions. *Economics & Education*. 2021. Vol. 6. Issue 3. P. 18 – 22 (включено до: Crossref, Ulrichsweb, ResearchBib, Google Scholar, InfoBase Index, Index Copernicus, Open Academic Journals Index (OAJI), International Scientific Indexing (ISI), Directory of Research Journals Indexing (DRJI). (Внесок автора: досліджено технологію постачання ф'ючерсу; виокремлено схеми застосування ф'ючерсних інструментів на елеваторах; запропоновано використовувати маркет мейкерів для забезпечення безперервного потоку ліквідності біржі; доведено, що одним із методів рішення проблем ризику маркет мейкера є система Last Look, а основними протоколами передачі даних між біржею та її інституціональними учасниками можуть бути Fix и Fast протоколи даних).

Статті в наукових виданнях України, а також у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз даних

4. Кустов В.П. Теоретико-практичні підходи до управління торгівлею біржовими товарами. *Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 4. Т. 2. С. 107 – 114 (включено до Index Copernicus).

5. Кустов В.П. Сучасні інформаційні технології як стратегічні ресурси біржової діяльності в умовах діджиталізації. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. № 34. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1110/1067> (включено до: Vernadsky National Library, Google Scholar, Index Copernicus, CiteFactor, Eurasian Scientific Journal Index (ESJI), Scientific Indexing Services (SIS).

6. Кустов В.П. Організаційний механізм безризикового хеджування як фактор підвищення ліквідності українських бірж. 2021. С.

7. Kustov V.P. Analysis of Information Support For Exchange Commodities Pricing Management. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2022. Т. 27. Вип. 1 (91). С. 6 – 12 (включено до Index Copernicus).

8. Мокляк М.В., Кустов В.П. Біржовий маркетинг як чинник розвитку інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: «Економічні науки»*. 2022. № 3. С. 31 – 36. (включено до: Index Copernicus, Google Scholar, CrossRef). (Внесок автора: визначення дефініції «інформаційне забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів»; обґрунтовано підхід до науково-методичного обґрунтування щодо застосування такого інструменту як контроль Fillratio для задоволення інтересів трейдерів; розроблено концептуальні підходи до збалансованого розвитку інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

9. Кустов В.П. Проблеми та перспективи розвитку біржового ринку аграрної продукції. *Розвиток агропродовольчого ринку в умовах глобалізації економіки*: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 31 березня 2020 р. Полтава: ПДАА, 2020. С. 89 – 91.

10. Кустов В.П. Перспективні напрями розвитку товарних бірж в Україні. *Інформаційні технології в культурі, мистецтві, освіті, науці, економіці та бізнесі*: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 22 – 23 квітня 2020 р. Київ: КНУКМ, 2020. С. 208 – 210.

11. Кустов В.П. Державне регулювання біржової діяльності в Україні. *Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. присвячена 120-річчю Національного університету «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, 14 – 15 травня 2020 р. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2020. С. 256 – 258.

12. Кустов В.П. Особливості формування цін на біржовому товарному ринку. *Сучасні інноваційно-інвестиційні механізми розвитку національної економіки в умовах євроінтеграції*: VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Полтава, 29 жовтня 2020 р. Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2020. С. 165 – 167.

13. Кустов В.П. Теоретичні підходи до сучасного біржового товарного

ринку як механізму економічних відносин. *Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління*: матеріали X Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Полтава, 19 – 20 листопада 2020 р. Полтава: ПУЕТ, 2020. С. 51 – 54.

14. Кустов В.П. Формування ціноутворення біржових товарів. *Research and development results: XVIII International Scientific and Practical Conference*. Athens, Greece. April 06 – 09, 2021. P. 43 – 45.

15. Кустов В.П. Напрями удосконалення функціонування біржової діяльності в Україні. *Бізнес, освіта і наука: вектори співпраці*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. форуму, м. Київ, 8 – 10 квітня 2021 р. К.: Інтерсервіс, 2021. С. 189 – 191.

16. Кустов В.П. Теоретико-методологічні аспекти біржових товарів. *Наукове забезпечення економічного розвитку, правового регулювання, управління, енергоефективності та провайдингу еко-інновацій в аграрній та суміжних галузях в умовах глобалізації*: II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 28 квітня 2021 р. Полтава: ПДАА, 2021. С. 122 – 126.

17. Кустов В.П. Особливості процесу ціноутворення біржових товарів. *Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 13 – 14 травня 2021 р. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. С. 196 – 197.

18. Кустов В.П., Болдирева Л.М. Формулювання концептуальних підходів до інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів. *Якість та безпечність продукції у внутрішній і зовнішній торгівлі й торговельне підприємництво: сучасні вектори розвитку і перспективи*: матер. I Міжнар. наук.-практ. конф. (заочна форма), м. Полтава, 15 лютого 2022 р. Полтава: ПДАУ, 2022. С. 132 – 136. (Внесок автора: розроблено концептуальну модель інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів).

19. Кустов В.П. Особливості формування і функціонування інформаційного середовища бірж в Україні. *Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського*

простору: V Міжнар. наук.-практ. конф. (заочна форма), м. Полтава, 24 березня 2022 р. Полтава: ПДАУ, 2022. С. 48 – 52.

20. Кустов В.П. Застосування контролю Fillratio як біржевого інструменту. *Управління розвитком соціально-економічних систем» (присвячена 100-річчю від Дня народження професора Турченка Михайла Михайловича): VI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 15 травня 2022 р. Харків: Державний біотехнологічний університет, 2022 р. С.*

21. Болдирєва Л.М., Кустов В.П. Збалансований розвиток інформаційного забезпечення управління ціноутворенням. *Теорія та практика менеджменту: Міжнар. наук.-практ. конф., м. Луцьк, 24 – 26 травня 2022 р. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. С. (Внесок автора: розроблено і обґрунтовано модель збалансованого розвитку інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів).*
15

22. Болдирєва Л.М., Кустов В.П. Концептуальні підходи до формування логістичної системи біржової діяльності. *Актуальні проблеми теорії та практики менеджменту: XI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27 травня 2022 р. Одеса: Державний університет «Одеська політехніка», 2022 р. С. (Внесок автора: розроблено і обґрунтовано концептуальну модель логістичної системи управління інформаційним забезпеченням ціноутворенням біржових товарів).*

Публікації в інших виданнях

23. Наукові основи інформаційного забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів: метод. рек. / розроб. В.П. Кустов; за ред. проф. О.В. Ульянченка; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків, 2021. 40 с.

Обговорення дисертаційної роботи. Дисертація заслухана та обговорена на фаховому семінарі кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування факультету менеджменту, адміністрування та права Державного біотехнологічного університету, суттєвих зауважень щодо

змістового наповнення дисертаційної роботи, висунуто не було.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного окремого розділу, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить сторінок комп'ютерного тексту, основний зміст викладений на сторінках комп'ютерного тексту. Дисертація містить 25 таблиць, 26 рисунків, 10 додатків на 21 сторінці. Список використаних джерел налічує 332 найменувань.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Кустова Віталія Петровича «Інформаційне забезпечення управління ціноутворенням біржових товарів» відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44) та рекомендується у спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 073 «Менеджмент».

Рецензент:

кандидат економічних наук,
доцент, завідувач кафедри
менеджменту, бізнесу і адміністрування
Державного біотехнологічного університету

 Олена СМІГУНОВА

Підпис
Л.В.С. нагамальська
25.10.2022р.

засвідчено:
М. Карлівськова